

A STATISZTIKUS-KÉPZÉS KÉRDÉSEI A MEZŐGAZDASÁGBAN

A szocializmus építése, öt éves tervünk komoly és felelősségteljes feladat elé állítják a statisztikát. Ahhoz, hogy a statisztika szerepét be tudja tölteni, olyan statisztikusokra van szükség, akik mind politikai, mind szakmai felkészültség terén meg tudnak felelni a fokozódó követelményeknek. Alapvető feladat tehát a statisztikusok képzése.

A Központi Statisztikai Hivatal a Népgazdasági Tanács határozatai alapján tervszerűen bonyolítja le az ipar, építőipar, közlekedés, bel- és külkereskedelem statisztikusainak oktatását és vizsgáztatását. Ebben az oktatási formában a hallgatók egyéni tanulással veszik át a kijelölt tananyagot, s havonta konferencián vesznek részt. Ez az oktatási forma azonban mezőgazdasági vonalon nem volt alkalmazható, mert itt a statisztikus munkakörbe kerülők többsége még nem rendelkezik olyan felkészültséggel, hogy számára az egyéni tanulási forma megfelelő lenne.

A mezőgazdasági statisztikai oktatásnak ezért főformája az iskolai tanfolyamon történő oktatás. Ez év tavaszán az állami gazdaságok statisztikusainak képzésére, illetve továbbképzésére egyhónapos bentlakásos iskolát szervezett a Hivatal, ahol 70 állami gazdasági statisztikus ismerkedett meg a mezőgazdasági statisztika legfontosabb kérdéseivel.

Az iskolai munka eredményeinek abban kellett megmutatkoznia, hogy a hallgatók visszatérve munkahelyeikre, jobba, pontosabbá tették-e az állami gazdaságok statisztikai adatszolgáltatását. A tapasztalat azt mutatta, hogy az állami gazdaságok iskolát végzett statisztikusai általában jobban végezték munkájukat. Az elért eredmények pontosabb kiértékelése végett a Statisztikai Hivatal Oktatási osztálya valamennyi volt hallgatóhoz írásbeli kérdéssel fordult, hogy közöljék: hogyan segítik a statisztikusok a gazdaságok vezetőinek munkáját és hogyan tudták hasznosítani az iskolán tanultakat.

A beérkezett válaszok mutatják, hogy az iskola milyen komoly segítséget jelentett a kezdő statisztikusok számára.

„Hazatérve a négyhetes statisztikai tanfolyamról — írja Göde László, a pálmajori Állami Gazdaság statisztikusa —, a legelemibb adatgyűjtéstől kezdődően mindent szemügyre vettem, hogy a statisztikai kérdőíveket szakszerűen kitölthessem. A tanfolyamon szerzett ismeretek birtokában ezek után rámutathattam kartársaimnak a statisztika szerepére, gyors, pontos, valóságos voltaára. Megszerettem a statisztikát, nem számok tömkelegét látom benne. Lemérhetem a fejlődést, azon keresztül rámutathatok a hiányosságokra, példázhatom az élenjárókat.“

A levelek arról is beszámolnak: az iskola nemcsak jobba, hanem éppen a megszerzett szakmai tudás következtében könnyebbé is tette a statisztikai munkát. Erről ír a gyulai állami gazdaság statisztikusa. „Mióta hazajöttem az iskoláról, szórakozás számba megy, ha a statisztikával foglalkozhatom. Eddig félve gondoltam elseje közeledtével arra az 1—2 napra, amikor a kérdőívekkel kellett foglalkoznom. Az iskolán nagyon megszerettem a statisztikát. Teljes odaadással és figyelemmel töltöttem ki a kezembe kerülő kérdőíveket. De mégis — be kell vallanom — bizony akad benne hiba. De úgy gondolom, hogy a tanult ismeretek alapján sikerül kiküszöbölöm ezeket.“

Az iskola a hallgatók számára nemcsak szakmai ismeretet adott, hanem megmutatta a politikai és szakmai továbbképzés helyes útját. „Sokat olvasok statisztikai könyveket — írja Nagy László, az Állami Gazdaságok fejérmegyei központjának statisztikusa. — Jelenleg tanulmányoztam át a „Statisztika és politika“, valamint „A statisztika elmélete“ c. könyveket. Kérem, ha volna valami ismeretterjesztő könyv, ami a statisztikával foglalkozik, küldjék el részemre. Szeretnék továbbtanulni.“

A statisztikusok továbbtanulási akaratát bizonyítja az is, hogy naponként érkezik levél a tanfolyamon eddig még részt nem vett statisztikusoktól, amelyben kéri iskolára való beosztásukat. Az állami gazdasági vezetőképző iskola kehidi tangazdaságának statisztikusa írja: „Tekintettel arra, hogy szeretnék tanulni és eddigi tudásomat továbbfejleszteni, kérem, ne feledkezzenek meg rólam, s amennyiben nem ütköznék nehézségekbe, úgy engem egy ilyen tanfolyamra osszanak be. Igérem, hogy a tanfolyamon úgy fogok dolgozni, hogy ez gazdaságom és ezen keresztül szocialista hazánk hasznára váljék.“

Az iskolát végzett statisztikusok igényesebben bírálják saját munkájukat és a velük kapcsolatban álló statisztikusok munkáit. „A statisztikába bekerülő adatok felvételénél általában az a hiba — írja Farkas Kálmán, az Állami Gazdaságok Szolnokmegyei Központjának statisztikusa —, hogy gazdaságainkban a jelenlegi statisztikai felelősök nagyrésze ezideig nem volt tisztában azzal, hogy a statisztikai adatok honnét erednek. Ebből származott az, hogy ellenőrzéseim alkalmával olyan hibákra jöttem rá, hogy például a könyvelés forgalmi részénél, valamint az anyagkönyvelésnél a bizonylaton és a statisztikában egymástól független adatokat vettek fel s így természetesen ellenőrzést gyakorolni, ha csak szűrőpróbát nem alkalmaztunk, nem lehetett.“

Az iskola folyamán nem egy előadás hívta fel a hallgatók figyelmét a statisztikában jelentkező bürokrácia káros voltára. „Nagyon sok vadstatisztikát leállítottam, mely elég sok harcba került — írja Farkas Kálmán. — Egyes szervek nem akarják megérteni, hogy az adatok gyűjtésére és kiszolgáltatására a Központi Statisztikai Hivatal adatgyűjtési engedélyszáma szükséges. Egyes szervek olyan adatokat kérnek gazdaságainktól, melyek tartalmazzák gazdaságaink egész félévi munkáját. Ez esetben is felhívtam a gazdaságok figyelmét, hogy mit cselekedjenek.“

A statisztikusokhoz intézett levelek választ kértek arra is, hogyan segítik elő a gazdaságvezetők a statisztikusok munkáját és ugyanakkor milyen mértékben vált a vezetés támaszává a statisztikusok kiértékelő munkája.

A válaszok arról adnak számot, hogy a gazdaságvezetők egy része ismeri a statisztika fontosságát és minden segítséget megad a statisztikusnak. Ez természetesen jórészt a statisztikustól is függ.

„A Gazdaság vezetőségének beszámoltam az iskoláról történt visszajövetelemkor a tanfolyamról és a tanultakról — írja Jordán József, a Környei Állami Gazdaságok statisztikusa —, beszámoltam a statisztika szocialista jelentőségéről és ígéretet kaptam, hogy minden támogatást meg fogok kapni és meg is kaptam. Minden hónapban készítek kiértékelést, amelyet megküldök a Gazdaság igazgatójának, helyetteseinek, agronómusainak, valamint a Párt vezetőjének. Úgy látom, hogy a gazdaság igazgatója felhasználja a gazdaság irányításához a tőlem kapott adatokat és remélem, hogy a jövőben még nagyobb segítséget tudok nyújtani. A gazdaság vezetője meg van a munkámmal elégedve, s úgy látom, hogy örül, hogy segítségére vagyok. Természetesen a jövőben jobban ki lehet majd szélesíteni a kapcsolatot a gazdaság vezetője és a statisztikus között.“

„Gazdaságvezetőink és agronómusaink — írja Dévényi Ferenc, az Iszkaszentgyörgyi Állami Gazdaságok statisztikusa — már az első havi működésem után meglátták a statisztikának nemcsak a fontosságát, hanem a szükségességét és hasznát is.“

A levelekből azonban olyan esetekre is fény derül, amikor a gazdaságvezetők nem értékelik a statisztikát, nem látják annak fontosságát. Voltak olyan állami gazdaságok, ahonnan azon a címen, hogy a statisztikus el van foglalva, képzettség nélküli dolgozókat küldtek a tanfolyamra, akik nem tudtak megfelelni a statisztikusok előtt álló követelményeknek. Az is előfordult, hogy az iskoláról visszatért statisztikusokat statisztikai munka helyett más, alacsonyabb képzettségű munkára osztották be.

„A tavaszi statisztikai kimutatás után a gazdaságban nem volt statisztikai munka, ezért magtári beosztást kaptam és most is ott dolgozom“ — írja Táci Szabó Margit, az újvárosi Állami Gazdaság statisztikusa.

Nyilvánvaló, ebben az állami gazdaságban nem látják a statisztika fontosságát és nem becsülik meg kellőképpen az iskoláról kikerült kadereket.

A statisztikával szemben hasonló nemtörődomségről ad számot a következő levél:

„Nagyon örültem, hogy elmehettem az iskolára és tanulhattam — írja Kraszkó János, a Szeghalmi-halaspusztai Állami Gazdaságból —, azonban a tanultakat nem tudom teljes egészében hasznosítani, mert nincs rá időm. Pedig szerettem volna a statisztikával foglalkozni, de így nem lehet, mivel sem időt, sem módot nem adnak rá. Meg kell írnom, hogy a statisztikát csak úgy lehetne az iskolán tanultak szerint szabályszerűen csinálni, hogyha önálló munkakör lenne és a könyvelés pedig naprakész állapotban lenne. Én azt nem tudom és nem is fogom csinálni, mint az állattenyésztési agronómusunk, hogy az állattenyésztési statisztikát csak úgy hasból csinálja... Még nincs az a helyzet, hogy a gazdaság vezetője tisztában lenne a szocialista statisztika fontosságával.“

Ugyanilyen állapotról számol be a Balaton-nagyberek-i Állami Gazdaság statisztikusa:

„Én annak idején örömmel mentem az iskolára. Éreztem, hogy minket, nőket is felkarol a népi demokrácia és mi is építhetjük a szocializmust, nemcsak odahaza a konyhában, hanem tudásunkhoz mérten bármely munkakörben, ha kell az íróasztalnál is. Jelenleg telefonközpont-

kezelő és portás vagyok. Jelenteni idáig nem mertem, félttem attól, hogy az állásomból kidobnak, ha az igazat megírom. A négyhetes statisztikai tanfolyam után munkámat nem tudom végezni, mert sem az igazgató, sem a főkönyvelő munkámban nem támogat. Amikor a tanfolyamról megjöttem, statisztikai beosztást kaptam. De mivel a hibákra rámutattam és azt a gazdaság főkönyvelőjének feltártam, fegyelmivel és elbocsátással fenyegettek meg. Így más beosztást is adtak, most a telefonközpontba osztottak be, ahonnan a statisztikával egyáltalán nem foglalkozhatom. Így arra kérem az elvtársakat, ha lehetséges lenne, számomra más gazdaságban statisztikai munkakört biztosítsanak, hogy tudásomat kibővíthessem és tudásomnak hasznát is vegyék."

Ez a levél súlyos visszasságokra, a káderekkel szembeni túrhetetlen magatartásra mutat rá. Az ilyen eseteket mindenképpen fel kell deríteni, s ott, ahol a gazdaságvezetők akadályozzák a statisztikus munkáját, elbocsátással, kidobással fenyegetik, ha a hibákra rá akar mutatni, sürgősen közbe kell lépni.

Az Állami Gazdaságok Igazgatósága ezt az ügyet kivizsgálta és megállapította, hogy a fenti levél állításain kívül — amelyek valóban bizonyultak — igen súlyos visszasságok és mulasztások terhelik minden téren a Balaton-nagyberekai állami gazdaság vezetőit. A vizsgálat eredménye alapján a gazdaság vezetőségét azonnali hatállyal leváltották.

A beérkezett és a fentiekben ismertetett levelek arra figyelmeztetik a Statisztikai Hivatalt, hogy ne tekintse befejezettnek munkáját egy-egy tanfolyam megrendezésével, hanem tartsa az állandó kapcsolatot az iskolát végzett hallgatókkal. Egy-egy tanfolyam sikere nemcsak a tanfolyamzáró vizsga eredményén múlik; a tanfolyam eredményéről csak akkor lehet a Hivatal meggyőződve, ha a hallgatók az iskolán tanultakat hasznosítani tudják a gyakorlatban és erre az üzemüktől a szükséges segítséget meg is kapják.

Megjelent a

Statisztika a vállalatvezetés szolgálatában

Útmutató ipari üzemek számára

című népszerű ismertető füzet.

A Népgazdasági Tanács 443/23/1950. számú határozatának megfelelően a Központi Statisztikai Hivatal e népszerű útmutatóban ismerteti az iparstatisztika fogalmát, feladatait, a statisztikai elemzés eszközeit a vállalati munka eredményességének mérésében, a vállalati igazgatók vezető és ellenőrző tevékenységének szolgálatában.

Ára: 5,— Ft

Kapható a

**14. SZ. TERVGAZDASÁGI KÖNYVESBOLTBAN ÉS AZ
ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT
KÖNYVESBOLTJAIBAN**